خبر

قبل از سرما، تکلیف خوی نهایی شود

وزیر کشور گفت: مسئولان در خوی در سریع‌ترین زمان ممکن و با بسیج همه امکانات، آواربرداری را انجام دهند و قبل از شروع فصل سرما، تکلیف ساخت‌وسازها را نهایی کنند. احمد وحیدی بر ارزیابی سریع خسارت‌ها در همه بخش‌ها و همه روستاها تاکید کرد.

افتتاح مدارس شهر زلزله‌زده سی‌سخت

چند فضای آموزشی و مدارس نوسازی شده شهر زلزله‌زده سی‌سخت با حضور وزیر آموزش‌وپرورش در کهگیلویه و بویراحمد افتتاح شد. سیدعلی احمدزاده، استاندار کهگیلویه‌وبویراحمد بر لزوم تعمیر اساسی ۷۰۰ مدرسه نیز تاکید کرد.

احداث بزرگ‌ترین موزه کُشتی

بزرگ‌ترین موزه بین‌المللی کشتی با هدف رونق گردشگری ورزشی در جویبار احداث می‌شود. سیدمحمود حسینی‌پور، استاندار مازندران با بیان این‌که ورزش کشتی با مردم مازندران عجین شده گفت: این موزه توسط بخش خصوصی احداث می‌شود.

یادداشت

فصلی نو برای مهاجرت‌های معکوس

سجاد مرسلی
گروه ایران

در دنیای کنونی، توجه به کسب‌وکارهای خرد و کوچک روستایی مهم‌ترین راهکار توسعه اقتصاد این مناطق در کشورهای توسعه‌یافته به شمار می‌رود. موضوعی که در ایران به‌دلیل شرایط خاص و بحرانی معیشت طبقات ضعیف جامعه باید به‌عنوان یک تاکتیک بسیار مهم مد نظر مسئولان کشور باشد. یکی از الزامات اساسی برای ایجاد هر کسب‌وکار، به‌ویژه ایجاد تعاونی‌های روستایی با هدف مهاجرت معکوس، وجود نقدینگی و اعتبارات اختصاصی است که در هر شرایط و وضعیت اقتصادی جامعه باید در اولویت قرار گیرد.

با توجه به گرانی‌های عظیم موجود در شهرها به‌خصوص اجاره مسکن برای دهک‌های زیر خط فقر، موضوعی که قبل از هر چیز بایستی پیش روی مسئولین کشور قرار گیرد، زمینه‌سازی برای مهاجرت معکوس روستاییانی است که چندده سال پیش خانه و کاشانه خود را ترک و به سمت شهرها روانه و در این مناطق ساکن شده‌اند. خانواده‌هایی که توانسته بودند طی سال‌ها حضور در شهرها، یک زندگی معمولی برای خود بسازند اما حالا و با فشارهای اقتصادی و معیشتی اجبارا به شهرک‌های اقماری اطراف شهرهای بزرگ روی‌آورده و قشر جدیدی از حاشیه‌نشینان را تشکیل داده‌اند.

اوج حاشیه‌نشینی‌ها در اوایل انقلاب بود که بخش زیادی از مستضعفین کوله‌بار خود را جمع و موج مهاجرت بیش از پنج‌میلیونی از روستاها به سمت شهرها برای رسیدن به زندگی بهتر را رقم زدند. ولی با شروع دهه ۷۰ و آغاز موج جدیدی از مهاجرت روستاییان به شهرها، ایران که قبل از انقلاب، جمعیت روستایی ۶۵درصدی در مقابل ۳۵درصد شهرنشین را داشت شاهد تغییر این جایگاه شد.

طی سال‌های اخیر و با توجه به گرانی‌هایی که در شهرها بیش از مناطق دیگر به شهروندان فشار آورده، به‌خصوص اجاره مسکن برای دهک‌های متوسط و ضعیف، زمینه ریزش همین مهاجران به سمت بخش‌های جنوبی و مناطق حاشیه‌ای افزایش یافته است. بنابراین دولت می‌تواند با کمک به مهاجرت معکوس، روستاییانی که سال‌هاست شهرنشین بوده و امروز اجبارا به حاشیه‌نشینی روی‌آورده‌اند را به سمت سرزمین پدری‌شان هدایت کند. گروهی از کارشناسان معتقدند دولت می‌تواند به‌جای ساخت خانه در قالب‌هایی همچون نهضت ملی مسکن در شهرها، این سرمایه‌ها را در روستاها متمرکز و هزینه کند تا شوق بازگشت به این مناطق دوچندان شود.

امروزه با وجود تأمین امکاناتی مانند آب، راه، برق و گازرسانی در روستاها بازهم شاهد مهاجرت روستاییان به حاشیه شهرها هستیم. این یک پیام دارد و آن‌هم این‌که هنوز شوق ماندن از رفتن کمتر است. با فراهم‌شدن زیرساخت‌هایی مانند اشتغال و مسکن در روستاها می‌توان مسیر مهاجرت معکوس را هموار کرده و حتی برای حرکت جوانانی که نیم‌نگاهی به شهرها دارند هم بازدارندگی ایجاد کرد. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز باید با پرداخت وام‌هایی در قالب ایجاد تعاونی‌های روستایی به مهاجران روستا در جهت اشتغال پایدار روستایی کمک کرده و موجب رونق اشتغال در بخش‌های مختلف ازجمله کشاورزی صنایع‌دستی، بوم‌گردی، گردشگری، دامداری و حتی صنعت قطعه‌سازی و کارگاه‌های کوچک شود. اقدامی که زمینه اشتغال برای جوانان جویای کار و احیای مشاغل خاموش‌شده در روستاها را فراهم و شهرها را نیز از ورود مهاجرانی که خود زمینه بروز برخی بزه و تخلفات دیگر هستند، نجات می‌دهد.

بازارهای «نصف جهان» نیازمند نگاه ملی

بیش از ۹۰۰۰ کیلومتر مربع از بازار اصفهان به دلیل نبود بودجه در معرض تبدیل به بافتی ناایمن است

فاطمه مرادزاده
گروه ایران

سیم‌ها و کابل‌های برق درهم تنیده‌ای که از سقف‌ها و دیوارها آویزان است دیوارهای فرسوده و رنگ و رو رفته‌ای که هیچ نما و زینتی بر چهره‌شان باقی‌نمانده، دیوارها و طاق‌های نیمه مخروبه‌ای که جانی به تن ندارند و گویی با انگشت اشاره باد و توفانی یا ضربه‌های ریز و درشت بارانی فرو می‌ریزند و .... همه آنچه گفته شد و شاید بیشتر، خلاصه‌ای از چهره و حال و روز بخش‌هایی از مجموعه بازارهای تاریخی و بزرگ شهر اصفهان است که چهره یک بافت تاریخی چندصدساله زیبا در نصف جهان ایران را به مکانی بدمنظر، ناایمن و خسته‌کننده تبدیل کرده و هر لحظه بیم فروریختن بخشی از تاریخی این سرزمین و آوارشدنش بر سر جان‌های پرشمار درحال تردد در بازارها را افزایش می‌دهد.

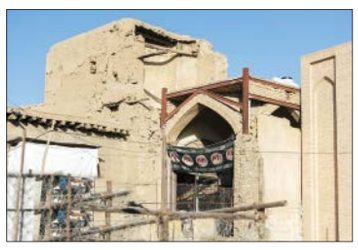

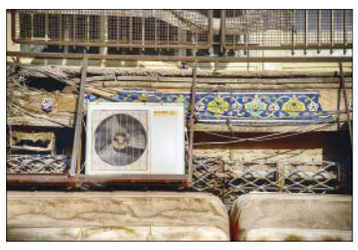

از وقتی پادشاهان صفوی روی نقشه ایران چشم انداختند و گشتند و گشتند و یکی از خوش‌آب‌وهواترین شهرهایش را برای پایتختی خود انتخاب کردند، شهری که در مسیر راه‌های بزرگ بازرگانی قدیم همچون دمشق و حلب در غرب و سمرقند و بخارا در شرق قرارداشت، طبیعی بود که این شهر را به یکی از مراکز تجاری ایران هم تبدیل کرده و انواع بازارهای کوچک و بزرگ را در دلش بنا کنند. بازار قیصریه، بازار شاهی (بازارچه بلند)، بازار غاز، بازار مسگرها، بازار گلشن یا جارچی، بازار دروازه اشرف، بازار لواف‌ها و آهنگران، بازار کفشدوزها، بازار رنگرزها، بازار چهارسو نقاشی، بازار مقصود بیک، بازار ریسمان، بازار نجف‌آبادی‌ها، بازار نیم‌آورد، بازار تفنگ‌سازها، بازار کلاهدوزها، بازار زرگرها، بازار قنادها بازار علیقلی آقا و بازار بزرگ اصفهان از جمله بازارهای مهم و تاریخی شهر اصفهان هستند که تقریبا همه آنها در دوران صفویه بنا شده و آغاز به کار کرده‌اند.

بازارهای تاریخی اصفهان اما بیش از اینهاست که گفته شد و اگر آمار دقیق و درستش را بخواهید، نوار خطی این بازار به بیش از ۹ کیلومتر می‌رسد که در قالب سه‌بازار بزرگ و تاریخی بازار کهنه در میدان عتیق یا سبزه میدان، بازار قیصریه و بازار بزرگ اصفهان در میدان نقش‌جهان بنا شده است.

ناایمنی حتی کمش هم زیاد است

البته همه این بازار آسیب‌دیده و ناایمن نیست بیشتر این بافت‌های تاریخی تجاری همچنان سر پا هستند و محل کسب‌وکار و تجمع و آمدوشد شهروندان که این البته روی خوش سکه است؛ همان رویی که هنوز می‌شود از آن عطر خوش زندگی در طول صدها سال را استشمام کرد و پر از حس ناب حیات شد. روی ناخوش این سکه اما چیزی است که از آن با عنوان بافت فرسوده یاد می‌شود. بافت فرسوده اما عنوانی برای برنامه‌ریزی‌ها و رسیدگی‌های شهری است؛ نام اصلی این بافت، همان بافت تاریخی است که البته حسابی فرسوده و مستهلک شده و دستی روی سروگوشش کشیده نشده؛ آن‌قدر که به‌تدریج به بلایی برای یک زیست سالم و ایمن در شهر تبدیل شده‌است.

حالا بخشی از بازارهای شهر نصف جهان که هرکدام‌شان می‌تواند به‌عنوان یک جاذبه تاریخی و تماشایی، نگاه گردشگران را به سمت خود بگردانند، به بناهایی پیر و لرزان تبدیل شده‌اند که هم منظری زشت و گردشگرگریز دارند و هم مثل حجمی از آوار هولناک به نظر می‌رسند که منتظر ضربه و تلنگر و جرقه‌ای هستند تا فرو ریزند و بلای جان رهگذران و بازارگردها شوند.

اما وقتی بحث سلامت و ایمنی به میان می‌آید، حتی یک بنا و سازه هم برای در شمار آوردن زیاد است و می‌تواند پیامدهای جانی و مالی تلخی برجای بگذارد. به‌طور مثال به این آمار نگاهی بیندازید که می‌گوید: «۲۵درصد از جمعیت دو میلیون و ۸۶۰ هزار نفری اصفهان در بافت فرسوده‌ای سکونت دارند که این بافت فرسوده ۱۲درصد از ۱۵ منطقه و ۹۹ محله اصفهان را شامل می‌شود. به گفته ابوالفضل قربانی، نایب‌رئیس شورای اسلامی شهر اصفهان، این بافت هر سال رو به افزایش است و اگر اقدام مناسبی صورت نگیرد شیب تبدیل بافت شهری به فرسوده افزایش پیدا می‌کند.

قربانی با بیان این‌که بیشترین میزان بافت فرسوده در مناطق یک، ۱۴، ۳ و ۸ قرار دارند، می‌گوید: در این زمینه تذکرات لازم را به ساختمان و سازه‌هایی که محل تردد شهروندان هستند و کاربری عمومی دارند، داده‌ایم.

بافت فرسوده‌ای که از آن صحبت می‌شود، در قالب چهارگونه بافت ناکارآمد با پیشینه روستایی، اسکان غیررسمی، میانی و بافت ناکارآمد تاریخی پراکنده شده‌است.

منطقه ۳، محل تجمع بازارهای تاریخی

یکی از مناطقی که بافت فرسوده چشمگیری دارد و به گفته نایب‌رئیس شورای شهر اصفهان، درباره رسیدگی به آن به نهادها و مسئولان مرتبط توصیه و تذکراتی داده شده، منطقه ۳ است. این منطقه با مسافت ۲۶۳ هکتار، یکی از مناطق اصلی و مرکزی شهر اصفهان است که تاریخ شهر اصفهان به‌ویژه در سه دوره حکومت دیلمیان، سلجوقیان و صفویان را در دل خود دارد. به‌عبارتی منطقه ۳ در برگیرنده بخش وسیعی از بافت تاریخی شهر است که از مراکز مهم گردشگری شهر اصفهان هم محسوب می‌شوند. عمده بازارهای تاریخی که از آنها نام بردیم در همین منطقه واقع شده که طبق آمار شامل حدود ۲۰ هزار مترمربع بافت تجاری می‌شود و بر همین اساس جمعیت روز این منطقه، دو برابر جمعیت افرادی است که در آن ساکن هستند. این حجم بسیار بالای تردد در منطقه، در کنار تراکم بیش از حد بازارهای درهم تنیده که برخی فرسوده و آسیب‌پذیر و بازسازی نشده‌اند، به‌راحتی زنگ هشدار وقوع بحران را در منطقه به صدا درآورده است. چون علاوه بر این‌که سازه‌ها فرسوده هستند، تراکم بیش از حد آنها در برخی مناطق، خدمات‌رسانی در برخی گذرها را با سختی زیادی روبه‌رو کرده و رخداد هرگونه حادثه‌ای در آنها می‌تواند جبران‌ناپذیر باشد، به‌ویژه آن‌که بی‌توجهی به این بافت، تخریب و ویرانی تدریجی آنها را به دنبال دارد.

برای خواندن متن کامل گزارش کیوآرکد را اسکن کنید

بازاری جهانی با حفاظتی محلی!

شهرام امیری
مدیرامورفرهنگی اداره‌کل میراث‌فرهنگی استان‌اصفهان

شاه عباس یکم صفوی در سال ۹۷۷ هـ.ق اصفهان را به‌عنوان پایتخت برگزید، اصفهانی که پیشتر با حمله مغولان رو به ویرانی نهاده بود، با این همه هنوز زیبایی‌های خودش را داشت و مسجد جامع، میدان عتیق و بازار کهنه هزارساله‌اش یادگار آن دوران باشکوه قدیمی بود. صفویان اما فرهنگ زیبایی از خود به یادگار گذاشتند؛ این‌که پایتخت و شهر جدید خود را بر دوش شهر قدیمی بنا نکردند و برعکس، در امتداد شهر کوچک و قدیمی، شهر خود را با مرکزیت میدان نقش جهان با الگوبرداری از میدان کهنه یا عتیق (در سال ۱۰۱۱ قمری) بنا نهادند و دورتادور آن را با غرفه‌های بازاریان زینت دادند. شهری جدید و میدانی جدید و بازاری جدید. در بدنه و پیرامون میدان نقش‌جهان که دومین میدان بزرگ و تاریخی جهان به‌شمار می‌رود، حدود ۵۰۰ غرفه و مغازه وجود دارد.

شهر کهنه هم با مرکزیت مسجد جامع عتیق (میدان امام علی یا سبزه‌میدان)، بازاری داشت به قدمت بیش از ۱۰۰۰ سال که در سفرنامه ناصرخسرو هم به آن اشاره شده و بزرگ‌ترین بازار دوران خود بوده و شامل حدود ۵۰۰ مغازه می‌شود. محور اتصال این دو شهر جدید و قدیم، بازار عظیم قیصریه بود؛ بازاری مسقف به طول حدود هشت‌ونیم کیلومترمربع با ۸۰۰۰ غرفه و فروشگاه که توسط صفویان ساخته شد و بازار قدیم در میدان عتیق را به بازار جدید در میدان نقش‌جهان متصل می‌کرد.

در بزرگی و عظمت و شکوه بازار قیصریه همین بس که در دو طبقه ساخته شده و در طول آن چند مدرسه، مسجد و کاروانسرای تاریخی وجود دارد و به تیمچه‌ها، بازارها و پاساژها راه می‌یابد و از بزرگ‌ترین و مجلل‌ترین مراکز خرید‌وفروش دوران صفویه به‌شمار می‌رفته است. در خود بازار قیصریه فقط ۸۰۰۰ فروشگاه وجود دارد که شامل تیمچه‌ها و کاروانسراها، بازارها، مدارس علمیه و مساجد و پاساژهایی که در چند دهه اخیر ایجاد شده است. سردر این بازار یعنی سردر قیصریه در ضلع شمالی میدان نقش‌جهان قرار دارد که بخشی از مجموعه بزرگ تاریخ اصفهان است که در یونسکو به ثبت جهانی رسیده است.

پس در یک نگاه کلی مجموعه بازارهای قدیمی و تاریخی اصفهان شامل سه بازار کهنه ۱۰۰۰ ساله در میدان عتیق، بازار قیصریه و بازار بزرگ میدان نقش‌جهان می‌شود؛ مجموعه‌ای عظیم با ۹۰۰۰ غرفه و مغازه و فروشگاه که یک مجموعه بزرگ و جهانی است و نگهداری‌اش پروسه‌ای بزرگ‌تر که باید به صورت کلان و ملی و حتی جهانی به آن نگریسته شود. حال آن‌که بودجه‌ای که برای مرمت و نگهداری این میراث عظیم و جهانی در نظر گرفته شده، همان بودجه اندک و قطره‌چکانی استانی است. در چنین شرایطی میراث فرهنگی استان اصفهان با بودجه‌های اندک خود نمی‌تواند مرمت و بازسازی این مجموعه ۹ کیلومترمربعی را به خوبی پیش ببرد.

شکی نیست که مراقبت و نگهداری و مرمت این مجموعه بزرگ تاریخی که همچنان فعال است و محل کسب‌وکار هزاران نفر از هموطنان و یکی از جاذبه‌های مهم گردشگری ایران، نمی‌تواند باری باشد تنها بر دوش میراث فرهنگی استان و ضروری است که همه نهادها و دستگاه‌های استان و شهر اصفهان به میدان بیایند، به‌ویژه بازاری‌ها و کسبه این مجموعه تاریخی. اهالی بازار همین که به قوانین و قواعد بناهای تاریخی احترام گذاشته و مغازه‌های خود را به دلخواه بازسازی، تزئین و مرمت نکنند و همسو با قواعد میراث باشند، کمک بزرگی به حفاظت از این مجموعه می‌کنند. گرچه ما هم در اداره‌کل میراث‌فرهنگی اصفهان، واحدی به نام واحد حفاظت از محور تاریخی بازار ایجاد کرده‌ایم و بر مرمت بازار توسط کسبه نظارت می‌کنیم تا اتفاقاتی نظیر قفسه‌بندی‌های بی‌اصول، دیوارتراشی، الحاقات بی‌مورد و... به بازار افزوده نشود و وجهه تاریخی آن را تخریب نکند. ما در این واحد حتی روی مشاغلی که در بازار به‌ویژه بازار بزرگ اصفهان (در میدان نقش‌جهان) وجود دارد، حساسیت داریم تا فقط مشاغل مرتبط با صنایع‌دستی باکیفیت و گردشگری در مجموعه میدان نقش‌جهان که محل تردد شبانه گاه ۲۰ تا ۳۰ هزار گردشگر داخلی و خارجی و یکی از محورهای مهم گردشگری ایران است، فعالیت داشته باشند.

با این حال همچنان تا رسیدن به حد مطلوب فاصله زیادی داریم، به همین دلیل بخش نوسازی و بهسازی شهرداری اصفهان را هم دعوت به همکاری کرده‌ایم که از سوی آنها حمایت‌های مالی خوبی دریافت کرده‌ایم، به‌ویژه در بخش سنگفرش و همچنین ایمنی بازار که با توجه به بافت درهم تنیده و قدیمی بازار، یکی از معضلات اساسی ما به‌شمار می‌رود و درصددیم از طریق نصب شیرها و کپسول‌های آتش‌نشانی آن را ایجاد کنیم.

درنهایت این‌که باید گفت رسیدگی و مراقبت از بازاری که صدها سال قدمت دارد و همچنان فعال و زندگی در آن جاری است و هر کسبه‌ای با سلیقه خود در طول سال‌ها الحاقات باربط و بی‌ربطی (مثل کولر، قفسه، کابل‌های برق، بالکن و...) به سازه‌اش افزوده و منظر زیبای بازار را از بین برده، حقیقتا کار سخت و پیچیده‌ای است و گرچه ما آن را از حدود ۱۰ سال پیش آغاز کرده‌ایم اما مرمت و مراقبت و بازسازی این مجموعه تاریخی، پروسه‌ای است که هیچ‌گاه تمام نمی‌شود، چراکه ۹۰۰۰ فروشگاه کهنه و قدیمی هر ثانیه در آن در حال نفس کشیدن و زندگی هستند و به اندازه طول عمرشان نیاز به نگهداری مداوم دارند. در این میان آنچه مهم و حیاتی است، جلب حمایت نهادهای دیگر به‌ویژه نهادهای ملی برای کمک است و این‌که به مسئولان کشوری و دولتی قبولانده شود این مجموعه عظیم تاریخی یک مجموعه ملی و جهانی است و نه محلی، بنابراین نگهداری آن هم احتیاج به توجه و بودجه‌ای ملی و جهانی دارد.

مسجد جامع، میدان امام علی و بازار عتیق

بازار قیصریه

میدان نقش جهان و بازار بزرگ اصفهان

حل سودوکو ۴۲۱۴

۴	۹	۶	۷	۳	۲	۵	۱	۸
۳	۱	۲	۶	۵	۸	۷	۹	۴
۸	۵	۷	۴	۱	۹	۲	۳	۶
۹	۴	۱	۲	۷	۶	۳	۸	۵
۷	۳	۵	۸	۹	۱	۴	۶	۲
۲	۶	۸	۳	۴	۵	۹	۷	۱
۵	۷	۳	۱	۸	۴	۶	۲	۹
۶	۸	۴	۹	۲	۷	۱	۵	۳
۱	۲	۹	۵	۶	۳	۸	۴	۷

۷	۳	۹	۸	۶	۵	۲	۱	۴
۲	۶	۱	۹	۴	۷	۵	۳	۸
۸	۴	۵	۳	۱	۲	۹	۷	۶
۱	۹	۷	۶	۵	۸	۳	۴	۲
۵	۲	۶	۴	۷	۳	۱	۸	۹
۳	۸	۴	۲	۹	۱	۷	۶	۵
۴	۵	۳	۱	۲	۶	۸	۹	۷
۹	۷	۸	۵	۳	۴	۶	۲	۱
۶	۱	۲	۷	۸	۹	۴	۵	۳

۳	۸	۲	۵	۴	۷	۹	۶	۱
۵	۷	۱	۶	۹	۴	۳	۲	۸
۶	۴	۹	۳	۱	۲	۵	۷	۸
۲	۵	۳	۴	۸	۹	۷	۱	۶
۸	۱	۶	۷	۲	۵	۴	۹	۳
۴	۶	۷	۱	۳	۸	۲	۵	۹
۱	۳	۵	۹	۷	۶	۸	۴	۲
۹	۲	۸	۲	۵	۳	۶	۱	۷
۷	۹	۴	۸	۶	۱	۹	۳	۵

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچک‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یک سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

سودوکو ۴۲۱۵

		۵		۶		۹		
		۷	۴		۹	۳		
۹	۴						۶	۷
	۶						۵	
۸								۹
	۷						۸	
۲	۱						۷	۴
		۸	۲		۴	۶		
		۶		۷		۲		

		۷		۱		۸		
		۵	۸		۲	۶		
۸	۹						۱	۷
	۵						۲	
۱								۳
	۷						۶	
۹	۸						۵	۴
		۴	۵		۹	۱		
		۶		۴		۷		

						۵		
			۸			۴		
						۹		
						۱		
						۶		
						۴		
						۲		
						۹		
						۸		

		۵		۶		۴		
		۶	۳		۴	۹		
۴	۹						۸	۶
	۵						۹	
۱								۳
	۴						۶	
۳	۱						۲	۵
		۷	۱		۲	۶		
		۴		۵		۱		